

smo tudi druge zadrege, v ktere so nas naši spredniki prav zavoljo dobrote zakopali, zakaj po milosti in prijaznosti so drugim dovolili pašo, v katero so potlej za majhno plačilo posest dobili. Zato smo dozdej že večletne pravde ž njimi imeli; s Klečenci se je začela pravda 1833. leta; trpela je kakošnih 12 let; stroškov je bilo okoli 2000 gld. za les, kar smo gami po svojem posekali; pravda je stekla, da les je naš, zemljo so unim spoznali proti temu, da imamo še pravico, se za-njo potegniti; z Guncelani je bila pravda kakošnih 10 let; spoznano jim je bilo 1550 gold. 18 kr., ktere smo preteklo leto plačali. Zdaj pa še Šentvidski va-njo prežé, tako, da pri pašnikih so večne pravde, pri nas pa mislim, da bo zdaj kmalu konec.

Ko je bila gmajna razdeljena, brž smo orali, kopali, poravnovali in za spomladansko setev pripravljali, tako, da je veselje videti, kako se bori kmet trudi, da si zemljo na boljše obrne, da bi si za živež kaj več pridelal. Letošnja zima je bila toliko dobra, da smo zmirom lahko delali; če je prav sneg bil, se je še oralo. Bog nam blagoslovi naše delo.

Naj bi nas posnemale vse soseske po Kranjskem in sploh po Slovenskem, kjer leži še veliko zemlje zanemarjene — v gmajnah!

Vprašanje vinorejcem.

Iz Batuj na Ipavskem. Kdor sadi trte, dobro vé, kako neobhodno potrebna so mu tudi vezilo. Pri nas po Ipavskem za vezila rabimo beko, ktera se ena leta sem jako slabo obnaša; naredijo se namreč po mladji neke sline, ki jo v rašči zadržujejo, tako, da dobimo iz njih le malo deračja, in še to se pri vežnji vse polomi.

Ako kdo kako sredstvo zoper to kvar pozna, bi mu zlo hvaležni bili, če nam je po „Novicah“ naznani, ker letos smo morali beke posebno drago plačevati.

Trtjonov imamo letos spet obilo, pa hvala Bogu, da jim je mladje tako hitro preraslo, kajti letos se nadjamo bogate bendime. P. Koron, kmet.

Slovensko slovstvo.

* **Kratki nauki za sadjerejo.** Po najboljih virih spisal Dragotin Ferdinand Ripšl. Na svetlo dal in slovenskim kmetom v prid namenil Ludevik vitez Gutmansthal-Benvenuti.

Če tudi imamo velikih in malih „Sadjerejcev“ obilo, vendar nam je dobro došla knjižica, ktera niti predolga niti prekratka srednjo pot hodi in v lahko razumljivem jeziku prav po domače razlaga vse, kar je sadjerejcu vedeti potreba. Ravno zato, in ker še po 20 podobicah razjasnuje to, kar z besedo uči, je še posebnega priporočila vredna za bolj odraščeno mladino, ktera hodi v nedeljsko šolo. Cena je tej knjižici tako nizka (velja le 10 novih krajcarjev), da še tako dober kup nimamo nobene. Želeti je tedaj, da na ti-soče iztisov pride med slovensko naše ljudstvo. Naj jo tedaj priporoča vsak po svoji okolici, komur je povzdiga toliko koristne sadjereje pri srcu.

Ako gosp. izdatelj vitez Gutmansthal vidi, da bo narod naš segel po teh bukvicah, bode še več družih tako na kratko osnovanih kmetijskih knjig na svetlo dal. Da ga je to resna volja, kaže nam naslov na zavitku pričujočih bukvic, ki se glasi: „Knjižnica (bukvarnica) za kmeta“, v kateri je „sadjereja“ prvo mesto našla. Zato podpirajmo dobre namene njegove!

* „*Oesterreichs Rettung*“ — se glasi knjiga v nemškem jeziku, ki jo je na Dunaji ravnokar na svetlo dal dr. J. J. Prohaska.

Zanimiva knjiga se začneja s tem, da popisuje dežele in narode avstrijske in zgodovino Avstrije; potem navaja vodila o ustavi Avstrije, cilj in konec njen in pota k taki ustavi, ki mora na srečo biti cesarstvu. Z mirno besedo in jasnimi dokazi kaže, da dvalizem je poguben Avstrii in da le federalizem more pomiriti vse dežele, ki naj se v ta namen zložijo v 5 skupin (grup) in sicer Avstrija gornja, doljna in notranja s Tirolskim, Vorarlberškim in Primorskim v eno skupino, v 2. Česko, Marsko in Šlezko, v 3. Galicija, Krakovo in Bukovina, v 4. Ogersko, v 5. Erdeljsko, v 6. Hrvaško, Slavonsko in Dalmacija z vojaško granico. Vodilo k tej razvrstitvi bilo je gosp. pisatelju to, da se združijo dežele, ktere v historično-političnem oziru skupaj spadajo. Stroga izpeljava zgodovinskega principa bi vendar Slovincem ne bila na korist; saj si je lahko misliti, kako bi se narodnosti naši godilo, ako bi bili v zvezi taki, da ima nemški narod večino v zboru. Če tedaj radi hvalimo knjižico to in jo priporočamo nemškemu bralcem, vendar se o omenjenem skupinovanju ne moremo zlagati ž njo.

Jezikoslovne stvari.

Pogan (der heide).

Spisal Fr. Levstik.

Je li beseda pogan tuja? Gospod dr. Miklošič pravi, da je iz latinskega: *paganus*, i njegov glas je težak; vendar se meni drugače sodi. Naj se mi dovoli povedati, zakaj drugače mislim.

Dr. Miklošič, čegar slavnih knjig se držim tudi tukaj, v staroslovenskem slovarju na 510. strani piše: „*поганити* vb. *μιαίνειν* polluere; — *сѧ*; *paganum fieri*, *srb. opoganiti*“; na 587. 588. strani: „*поганинъ* m. *ἑθνικός, ἑλληγ* gentilis; *nsi. poganin habd.*; *srb. pol. poganin. поганити* vb. *profanare. поганъ* adj. *ἑθνικός* gentilis; *impurus*; *barbaricus*; *nsi. pogan teufelchen*: ti pogan ti metl. pogan vrug spiritus immundus habd.; *blg. srb. pogan impurus*; *pogan f. stercus*, *poganija*; *poganiti polluere*; *klrus. pohanyj sordidus*; *magy. pogány*; *pohánka heidekorn*: *nota rus. dial. поганка* pro *мышь*: *adde prus. pogūnans pl. a.*; *lit. pagonas*; *let. pagans*: *nota let. gānīt maculare*; *rum. рѣгън, рѣгътѣск*; *mrum. παγκυνέσκου*; *alb. pugain. wieg. 1. 490.*: *huc trahe pol. ganić etc. поганекине azbuk.*“

Dodajmo temu še: *čšk. haniti vb. tadeln, schmähen, schimpfen, höhnen, hance m. hanec m. tadler, schänder, schmäher, schimpfer, hanba tadel, schande, schmach, schimpf, hanbiti vb. beschämen, schänden*; *poljski: ganca m. ganiciel tadler, nagana, ganba tadel*; *gorénjsrb. hanić vb. tadeln, schimpfen, schmähen, höhnen, lästern, hanjak m. herumstreicher, hańba f. tadel, schande, schmach*; *dolénjsrb. hugańś se den leib leeren, laxieren*; *nsi. (na hrv. meji) opoganiti se stercore inquinari*; *gonobiti vb. verderben, schänden, gonoba f. über-treibung, schande. Metelko 115.* — Kaže torej, da bi se pravilneje pisalo: *ganoba, ganobiti*.

Če to reč premišljamo, vidimo, da je beseda pogan zložena iz razmernika po ino iz osnove *gan*, ktera se nahaja tudi nezložena: *let. gānīt*; *poljski: ganić, ganca, ganiciel, ganba*; *čšk. haniti, hanec, hanba*; *gsrb. hanić, hanjak, hańba*; *nsi. ganoba*; nahaja se dalje zložena z drugimi razmerniki, ne samo s *po*; *poljski: nagana, dsrb. hugańś se*. Težko je misliti, da latinska beseda *paganus*, ktera vprav znači *dorfbewohner*, more v tujih jezicah, kamor je zasejana, v tako množnih, oddaljenih pomenih, tako široko po sveti ségoti, — *nsi. je Poganec m. tudi krajevno ime*; niti nej ver-